

Індивідуальна податкова консультація

Головне управління ДПС у області за результатами розгляду звернення Підприємця про надання індивідуальної податкової консультації з питань практичного застосування окремих норм податкового та іншого законодавства та в порядку статті 52 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) повідомляє наступне.

У своєму зверненні платник податків повідомив, що перебуває на спрощеній системі оподаткування (2 група). Планує надавати платний доступ до навчальних матеріалів у мережі Інтернет (через вебсайт, телеграм-бот, магазин у Viber/Telegram), зокрема і з можливістю самостійного скачування, без використання матеріальних носіїв інформації (флешок, дисків, тощо). Наприклад: Курс «Як створити сайт і почати заробляти від 300\$?», Книга «Як розкрутити інтернет магазин за 1000 гривень ?», Мануал «Як заробляти на Яндекс Толока в Україні від 200\$-600\$?», Чек лист «Як поповнити рахунок на біржі Kuna 100-1000 гривень ?», Покрокова інструкція «Як купити Біткоїн на біржі Binance за гривні новачкові ?» та аналогічні аудіо/відео/текстові інформаційні продукти (шаблони, е-книги, pdf файли, особисті консультації, інструкції тощо) у цифровому/електронному вигляді. Оплату хочу приймати тільки в безготівковій формі на бізнес-рахунок, ключ-картку до рахунку, розрахунковий рахунок IBAN, еквайринг у кількох банках.

1. Чи можна при продажу інфопродуктів, перерахованих вище, не використовувати РРО/ПРРО ?

2. Чи не стане надання такої інформації причиною, щоб охарактеризувати мою підприємницьку діяльність, як торгівля криптовалютою, яка підпадає під КВЕД 64.19 і тим самим призведе до зміни моєї групи оподаткування з 2-ї на 3-ю ?

З метою надання відповіді на поставлені питання слід зазначити наступне.

Оскільки, останнім часом стало поширеним використання у зверненнях поняття розрахунковий та/або бізнес рахунок фізичної особи – підприємця (далі – ФОП) по відношенню до поточного рахунку ФОП, звертаємо увагу.

За визначеннями, наведеними у пункті 3 розділу I Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків, затвердженої Постановою Національного банку України від 29.07.2022 № 162 (далі – Інструкція № 162):

платіжний рахунок – рахунок, що відкривається небанківським надавачем платіжних послуг користувачу на договірній основі виключно для цілей

виконання платіжних операцій відповідно до умов договору та вимог законодавства України;

поточний рахунок – рахунок (уключаючи рахунок із спеціальним режимом використання), що відкривається банком клієнту для зберігання коштів і виконання платіжних операцій відповідно до умов договору та вимог законодавства України;

розрахунковий рахунок – рахунок, що відкривається банком небанківському надавачу платіжних послуг, фінансовій установі, що має право на надання платіжних послуг, виключно для цілей забезпечення виконання платіжних операцій його користувачів.

Тобто, розрахунковий рахунок відкривається банком небанківському надавачу платіжних послуг, фінансовій установі, а ФОП відповідно може мати лише платіжний та/або поточний рахунок.

Також зазначаємо, що згідно з пунктом 10 розділу I Інструкції № 162, фізична особа відкриває окремі рахунки для здійснення підприємницької, незалежної професійної діяльності та для власних потреб.

Пунктом 24 розділу I Інструкції № 162 визначено, що за поточними рахунками, що відкриваються банками клієнтам-резидентам у національній валюті, здійснюються платіжні операції відповідно до умов договору та вимог законодавства України.

Забороняється використовувати поточні, платіжні рахунки фізичних осіб, що відкриваються для власних потреб, для проведення операцій, пов'язаних із здійсненням підприємницької та незалежної професійної діяльності. За поточними, платіжними рахунками в національній валюті фізичних осіб-резидентів здійснюються платіжні операції відповідно до умов договору та вимог законодавства України, які не пов'язані зі здійсненням підприємницької та незалежної професійної діяльності.

Щодо питання 1.

Правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій (далі – РРО/ПРРО) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг встановлені Законом України від 06 липня 1995 року № 265/95-ВР «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (далі – Закон № 265) та нормативно-правовими актами, прийнятими на його виконання.

Звертаємо увагу, що дія Закону № 265 поширюється на усіх суб'єктів господарювання (далі – СГ), їх господарські одиниці та представників (уповноважених осіб) СГ, які здійснюють розрахунки у готівковій та/або безготівковій формі у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, а порядок проведення таких розрахунків встановлено статтею 3 такого Закону.

Обов'язок застосування РРО/ПРРО залежить не від форми розрахунків, а виникає виключно за наявності обставин, що супроводжують господарські операції СГ, які чітко визначенні законодавством, у тому числі, нормами його прямої дії, які встановлюють винятки із загальних правил.

Законодавство України встановлює однакові вимоги щодо фіскалізації як готівкових, так і безготівкових розрахунків, що здійснюються за допомогою платіжних терміналів (POS-терміналів) та платіжних сервісів (еквайрингу), що використовують реквізити платіжних карток продавців товарів у мережі Інтернет та проводяться суб'єктами господарювання всіх форм власності у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, тому, обов'язок суб'єкта господарювання застосовувати РРО/ПРРО, при отриманні оплати за товари (послуги), залежить не від форми оплати, а виникає відповідно до способу її здійснення.

Поряд з цим, пунктами 2 та 14 статті 9 Закону № 265 встановлені пільги, відповідно до яких, РРО/ПРРО та розрахункові книжки не застосовуються:

при виконанні банківських операцій;

при здійсненні розрахунків за послуги у разі проведення таких розрахунків виключно за допомогою банківських систем дистанційного обслуговування та/або сервісів переказу коштів, відповідно.

Таким чином, у відповідь на перше питання слід зазначити, що для Підприємця, на якого поширюється дія Закону № 265 в цілях застосування РРО/ПРРО, не має значення спосіб оплати обраний покупцем, а має значення лише спосіб, запропонований покупцю ним самим.

Тобто, надання Підприємцем для оплати за товар реквізитів свого електронного платіжного засобу (платіжної карти) або надання покупцю можливість здійснити оплату за товар з використанням реквізитів будь-яких електронних платіжних засобів, вимагає застосування РРО/ПРРО, у встановленому Законом № 265 порядку.

Водночас, якщо Підприємець надає покупцю для оплати за товар реквізити свого поточного рахунку у форматі IBAN Registry:2009, NEQ, ДСТУ-Н 7167:2010, і покупець самостійно здійснює оплату з їх використанням, то у такому випадку застосування РРО/ПРРО не є обов'язковим, оскільки оплата товарів буде відбуватися за допомогою різновиду банківських операцій.

Також, за умови проведення розрахунків за надані послуги виключно за допомогою банківських систем дистанційного обслуговування та/або сервісів переказу коштів, застосування РРО/ПРРО для Підприємця не є обов'язковим.

Щодо питання 2

Правову основу діяльності органів Державної податкової служби України становлять Конституція України, Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами і доповненнями (далі – ПКУ), Закон України «Про

інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII із змінами і доповненнями (далі – Закон № 2657) та інші законодавчі та нормативно - правові акти.

Відповідно до положень статті 19 Конституції України правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством, а органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно з підпунктом 21.1.1 пункту 21.1 статті 21 ПКУ посадові та службові особи контролюючих органів зобов'язані дотримуватися Конституції України та діяти виключно у відповідності з ПКУ та іншими законами України, іншими нормативними актами.

Функції контролюючих органів визначено у статті 19¹ ПКУ.

Зокрема, контролюючі органи здійснюють адміністрування податків, зборів, платежів, у тому числі проводять відповідно до законодавства перевірки та звірки платників податків, контролюють своєчасність подання платниками податків та платниками єдиного внеску передбаченої законом звітності (декларацій, розрахунків та інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків, зборів, платежів), своєчасність, достовірність, повноту нарахування та сплати податків, зборів, платежів (підпункти 19¹.1.1 – 19¹.1.2 пункту 19¹.1 статті 19¹ ПКУ).

Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 (далі – КВЕД ДК 009:2010) затверджена наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 №457 (далі – Наказ №457).

Абзацом другим п. 1 Наказу №457 визначено, що основне призначення Класифікації видів економічної діяльності – визначати та кодувати основні та другорядні види економічної діяльності юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців.

Методологічні основи та пояснення до КВЕД, затверджені наказом Держкомстату від 23.12.2011 № 396 (зі змінами), які розроблені на основі пояснень до NACE (rev. 2) (далі - Методологічні основи) і включають опис меж класифікаційних позицій.

При застосуванні КВЕД-2010 з метою реалізації повноважень та функцій, покладених на ДПС, та єдиного підходу з питань оподаткування суб'єктів господарювання слід ураховувати переважно статистичне призначення цієї класифікації.

З метою правильного визначення КВЕД для здійснення підприємницької діяльності визначеної у Вашому зверненні, визначених у Вашому зверненні, слід звернутися до Державної служби статистики України.

При цьому, повідомляємо, що правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також управління єдиного податку встановлюються главою 1 розділу XIV ПКУ.

Згідно з п. 291.3 ст. 291 ПКУ фізична особа – підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим главою 1 розд. XIV ПКУ, та реєструється платником єдиного податку в порядку, визначеному цією главою.

Відповідно до пп. 2 п. 291.4 ст. 291 ПКУ до платників єдиного податку, які відносяться до другої групи, належать фізичні особи – підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб;

обсяг доходу не перевищує 834 розміри мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня податкового (звітного) року.

Підпунктом 3 п. 291.4 ст. 291 ПКУ встановлено, що до платників єдиного податку, які відносяться до третьої групи, належать, зокрема фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 1167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня податкового (звітного) року.

Перелік видів діяльності, здійснення яких не дає права на застосування спрощеної системи визначено п. 291.5 ст. 291 ПКУ.

Так, відповідно до частини другої п.п. 291.5.1 п. 291.5 ст. 291 ПКУ не можуть бути платниками єдиного податку першої – третьої груп суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи – підприємці), які здійснюють діяльність з обміну іноземної валюти.

Згідно з п. 5 частини першої ст. 1 Закону України від 21.06.2018 № 2473-VIII «Про валюту і валютні операції» зі змінами та доповненнями іноземна валюта це:

а) грошові знаки грошових одиниць іноземних держав у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави або групи іноземних держав, а також вилучені або такі, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу;

б) кошти на рахунках у банках та інших фінансових установах, виражені у грошових одиницях іноземних держав і міжнародних розрахункових (клірингових) одиницях (зокрема у спеціальних правах запозичення), що належать до виплати в іноземній валюті;

в) електронні гроші, номіновані у грошових одиницях іноземних держав та (або) банківських металах.

Відповідно до пп. 1 п. 292.1 ст. 292 ПКУ доходом фізичної особи – підприємця – платника єдиного податку є дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або

безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній п. 292.3 ст. 292 ПКУ. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, доходи у вигляді бюджетних грантів, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності.

Згідно з пп. 4 пп. 298.2.3 п. 298.2 ст. 298 ПКУ платники єдиного податку, зокрема, фізичні особи – підприємці зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів, визначених ПКУ, у разі застосування платником єдиного податку іншого способу розрахунків, ніж зазначені у п. 291.6 ст. 291 ПКУ (крім платників єдиного податку третьої групи – електронних резидентів (е-резидентів)), – з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому допущено такий спосіб розрахунків.

При цьому п. 291.6 ст. 291 ПКУ передбачено, що платники єдиного податку першої – третьої груп повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно в грошовій формі – готівковій або безготівковій (у тому числі з використанням електронних грошей).

На сьогодні криптовалюта не має визначеного правового статусу в Україні, зокрема відсутня нормативна база для її класифікації та регулювання операцій з нею.

З метою врегулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оборотом віртуальних активів в Україні, визначення прав та обов'язків учасників ринку віртуальних активів, засади державної політики у сфері обороту віртуальних активів на сьогодні прийнято Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX «Про віртуальні активи», який набере чинності з дня набрання чинності змін до ПКУ щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами.

Отже, фізична особа – підприємець платник єдиного податку другої – третьої груп може перебувати на спрощеній системі оподаткування за умови дотримання вимог, визначених п. 291.4 ст. 291 ПКУ.

Таким чином, фізична особа – підприємець платник єдиного податку другої – третьої груп, з метою уникнення порушень щодо застосування спрощеної системи оподаткування, не може здійснювати продаж (реалізацію) криптовалюти та отримувати дохід в криптовалюті, оскільки на сьогодні криптовалюта не має визначеного правового статусу в Україні.

У відповідності до пункту 52.2 статті 52 Кодексу податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію та діє в межах законодавства яке було чинним на момент надання такої консультації.